

Galilea

TAJEMNICE PISMA ŚWIĘTEGO

Cena 12 zł (w tym VAT 8%) GRUDZIEŃ 2023 – LUTY 2024 | ISSN 2544-4417

TEMAT NUMERU

KSIĘGA PSALMÓW

PSALMOTERAPIA

BY THE RIVERS
OF BABILON

KRZYK
WŚRÓD
CIEMNOŚCI







Śpiewaj Panu nową pieśń! (Ps 96)

Każdy, kto choćby raz miał możliwość uczestniczyć w śpiewanej jutrzni lub nieszpórach – czy to w klasztorze, seminarium duchownym czy w innej wspólnotcie – mógł doświadczyć tego, jak wielka jest to uczta dla ducha. Piękno wspólnej liturgii godzin na długo zapada w pamięć i pozostaje w sercu. Głęboka treść wyśpiewanych psalmów zwraca ludzkie myśli ku Bogu podobnie jak unoszący się dym kadzidła często towarzyszący liturgii, będący symbolem ofiary i modlitwy. Wspomnienie duchowych doznań i przeżyć podczas odmawiania tekstów pochodzących z Psalterza zachęca do tego, by samemu sięgnąć po brewiarz w zaciszu własnego domu, w gronie rodzinnym albo w kościele parafialnym.

Psalmy możemy usłyszeć, a także zaśpiewać w czasie każdej Eucharystii. Tak zwany psalm responsoryjny, który jest elementem liturgii słowa, to nasza odpowiedź na to, co usłyszeliśmy w pierwszym czytaniu. Z fragmentów psalmów powstają również teksty popularnych piosenek religijnych. To wszystko sprawia, że te właśnie utwory biblijne pomagają medytować i rozmawiać z Bogiem, a Księga Psalmów jest, jak to określił ks. Wojciech Węgrzyniak, drugą – zaraz po Ewangelii – księgą chrześcijaństwa.

Psalmy to utwory religijne o charakterze poetyckim, wykonywane pierwotnie przy akompaniamencie instrumentów strunowych (gr. terminowi *psalmos* odpowiada hebrajskie określenie *mizmor*, pochodzące od słowa oznaczającego granie na instrumencie strunowym). Księga Psalmów obejmuje 150 utworów i jest podzielona na pięć części. Zawiera m.in. psalmy pochwalne, dziękczynne, błagalne, mądrościowe i liturgiczne.

Przygotowując numer poświęcony Księdze Psalmów, traktowaliśmy konkretne teksty tej księgi w sposób bardzo osobisty. Autorzy artykułów ukazują nie tylko kontekst psalmów i okoliczności ich powstania, ale i to, w jaki sposób odnoszą się one do dzisiejszych realiów. Dzięki temu zamieszczone w najnowszym wydaniu rozważania mogą pomóc w osobistej modlitwie Słowem Bożym. Tym bardziej warto podjąć wyzwanie, które kryje się w propozycji o Piotra Kwiatka zachęcającej do odmawiania psalmów według ciekawej metody „1W1”. Można też za pomocą kodu QR pobrać aplikację *Biblia Audio* i posłuchać psalmów przygotowanych specjalnie dla naszych Czytelników (str. 11).

Oprócz stałych autorów, którzy publikują na naszych łamach, chciałbym powitać ks. Wojciecha Węgrzyniaka (cała rozmowa o psalmach z naszym gościem jest dostępna po zeskanowaniu kodu QR ze str. 5), s. Karmelę Katarzynę Sługocką, dominikankę, ks. Jacka Bramorskiego, ks. Arkadiusza Kosznika oraz prof. Edwarda Jakiela. Dziękuję również ks. Filipowi Gobisowi za przygotowanie biblijnej łamigłówki.

Na koniec małe urozmaicenie – sięgnijmy po pełną przygodę grę *Świątynia*, opracowaną przez młodych księży z archidiecezji gdańskiej. Będzie to z pewnością wymieniona, a jednocześnie pouczająca zabawa, integrująca rodziny i przyjaciół (zob. str. 46).

Życzę owocnej lektury. Szczęść Boże!

bp Piotr Przyborek

Księga Psalmów

- 5 **Druga księga świata chrześcijańskiego**
rozmowa z ks. Wojciechem
Węgrzyniakiem
- 11 **Psalmoterapia**
o. Piotr Kwiatek
- 13 **Brama psalterza – Ps 1**
ks. Wojciech Węgrzyniak
- 15 **Psalm opuszczenia czy chwały? – Ps 22**
s. Karmela Katarzyna Sługocka
- 17 **To ja, Grzesznik się nazywam – Ps 38**
ks. Maciej Kwiecień
- 19 **Tęsknić ze św. Augustynem – Ps 42**
ks. Krystian Wilczyński
- 23 **Modlitwa tego, który doświadcza
Bożej potęgi – Ps 46**
ks. Krzysztof Grzemski
- 26 **Modlitwa oddania czci Bogu-
królowi – Ps 47**
ks. Piotr Libiszewski
- 29 **Dobra nowina o Bożym
miłosierdziu – Ps 51**
ks. Jan Uchwat
- 32 **Głupi mówi, że nie ma Boga – Ps 53**
ks. Wojciech Węgrzyniak
- 33 **Modlitwa osaczonego – Ps 59**
ks. Bartłomiej Sobierajski
- 37 **Z czego się cieszyć? – Ps 73**
o. Grzegorz Kuraś
- 41 **Krzyk wśród ciemności – Ps 88**
ks. Arkadiusz Kosznik
- 44 **W oczekiwaniu na Boże zmiłowanie
– Ps 130**
ks. Jakub Wojewódka
- 47 **Modlitwa dziecka Bożego – Ps 131**
Aneta M. Krawczyk
- 51 **By the rivers of Babilon – Ps 137**
o. Paweł Trzopek
- 54 **Czy wolno złorzeczyć podczas
modlitwy?**
ks. Mariusz Rosik

Muzyka

- 57 **Muzyczne oblicze Księgi Psalmów**
ks. Jacek Bramorski

Literatura

- 60 **Psalmy w warsztacie poetów**
Edward Jakiel

Psychologia

- 63 **Psalmy złorzeczące i ekspresja
gniewu**
ks. Mirosław Piskozub

Filozofia

- 67 **Stadia życia według Sorena
Kierkegaarda**
ks. Adam Jeszka



Sztuka

- 70 **Okno Chagalla**
Krystyna Włodkowska

Biblia dla dzieci

- 73 **Radość**
Anna Marek

Kuchnia

- 76 **Łaska, czyli przepis na szczęście**
Katarzyna Westa

Łamigłówka

- 79 **Szyfr Cezara**
ks. Filip Gobis




Redaktor naczelny:

bp Piotr Przyborek

Korekta:

Katarzyna Westa

Wydawca:

Fundacja Barnaby
 fundacjabarnaby

przy współpracy ze Szkołą
Biblijną Archidiecezji Gdańskiej



www.szkolabiblijna.gda.pl

Kontakt z redakcją:

sklep@galilea-sklep.pl
tel. 507 923 209

Nakład: 4000 szt.

Numer zamknięto:

6 grudnia 2023 r.

Źródło zdjęć:

Adobestock, Wikipedia,
Shutterstock, Unsplash

Prenumeratę
i archiwalne numery
można zamówić na
www.galilea-sklep.pl





Druga księga świata chrześcijańskiego



Bp Piotr Przyborek:

Słowa „Psalm”, „Ewangelia” słyszemy w Kościele, będąc jeszcze dziećmi. Niektóre z psalmów poznajemy dzięki często wykonywanym pieśniom np. *Pan jest pasterzem moim*. Podczas liturgii między jednym a drugim czytaniem jest śpiewany psalm responsoryjny (*responsum* – odpowiedź). Jednak psalmy to coś

Ksiądz Wojciech Węgrzyniak pochodzi z Podhala. Jest księdzem od 6 czerwca 1998 roku. Studiował w Rzymie i w Jerozolimie, gdzie obronił doktorat z nauk biblijnych i archeologii. Obecnie pracuje na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie (habilitacja w 2020 r.). Jego specjalność to nauki biblijne, dokładniej Stary Testament, a jeszcze dokładniej – Księga Psalmów. Ks. Wojciech pomaga również w duszpasterstwie, prowadzi kręgi biblijne oraz Wspólnotę 120. Ponadto głosi rekolekcje i konferencje oraz udziela się w mediach społecznościowych (www.wegrzyniak.com).

więcej niż część Mszy Świętej, to księga w Starym Testamencie. Jak powstawała?

Ks. Wojciech Węgrzyniak:

Psalmy to księga czytana na każdej Mszy Świętej. Pomyślmy: przeszło dwieście tysięcy parafii na świecie, liczne kościoły, klasztory. Codziennie gdzieś na ziemi czytany jest fragment psalmu z literatury hebrajskiej, starożytnej. Czytamy je, śpiewamy, układamy z nich pieśni. Można powiedzieć, że dla katolików nie ma drugiej, zaraz po Ewangelii, tak znanej księgi jak Księga Psalmów. To druga najważniejsza księga świata chrześcijańskiego. Mamy tu do czynienia z niesamowicie ważnym zbiorem tekstów, istotnym dla historii literatury, ważnym z punktu widzenia katolickiego, protestanckiego i oczywiście żydowskiego.

Do końca nie wiemy, jak psalmy powstawały. Tradycyjnie uważa się, że ich autorem mógł być król Dawid, który grał, śpiewał, tworzył teksty. Ze stu pięćdziesięciu połowa to tzw. *lamed auctoris* (psalmy

z tytułem wskazującym autora), a więc Psalmy Dawidowe, co miałyby świadczyć o tym, że właśnie on je napisał. Można dyskutować, czy tak rzeczywiście było. Mamy serię innych psalmów z adnotacją, że są to psalmy Asafa, Koracha. Jest psalm Salomona, psalm Mojżesza. Istnieje grupa psalmów, których autorstwo zostało wprost przypisane komuś innemu. Można powiedzieć, że sama idea pisania pieśni religijnych pochodziła od Dawida, natomiast on sam, będąc już królem, projektował świątynię, którą wybudował jego syn Salomon, więc musiał mieć na uwadze śpiewaków, harfarzy, cytrzystów i cały repertuar. Natomiast nadworną grupą odpowiedzialną za wykonywanie pieśni w świątyni była grupa Asafa, który pojawia się w tytułach psalmów. Wiemy, że psalmy powstawały przez stulecia, od około X do IV wieku przed Chr. W tym czasie dopisywano nowe, modyfikowano starsze.

Ciekawy jest fakt, że ich fragmenty zostały odnalezione w manuskryptach z Qumran datowanych